

Datorizētu kokapstrādes iekārtu operatora profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – datorizētu kokapstrādes iekārtu operators.
2. Profesijas kods – nav (aizstāt programmvadības kokapstrādes darbgaldu/līniju operators – 7523 06).

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - datorizētu kokapstrādes iekārtu operators veic koksnes un koksnes plātņu materiālu mehānisko apstrādi patstāvīgi vai komandā ar citiem nozares speciālistiem, izmantojot datorizētas kokapstrādes iekārtas.Datorizētu kokapstrādes iekārtu operators strādā kokapstrādes un mēbeļu ražošanas uzņēmumos.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja vizuāli novērtēt datorizētu kokapstrādes iekārtu tehnisko stāvokli, iespējamos riskus.
2. Spēja lietot datorizētu kokapstrādes iekārtu vadības programmas.
3. Spēja noteikt darba uzdevumam piemērotu kokapstrādes izejmateriālu.
4. Spēja noteikt un izvēlēties apstrādājamajam materiālam atbilstošu koksnes griezējinstrumentu darba uzdevuma izpildei.
5. Spēja noteikt datorizētu kokapstrādes iekārtu gatavību darbam.
6. Spēja lietot datorizētu kokapstrādes iekārtu specializētās programmas un ieviest korekcijas apstrādes programmās atbilstoši veiktajiem kontrolmērījumiem.

7. Spēja noteikt un novērtēt kokapstrādes izejmateriālu atbilstību darba uzdevumam, sagatavot darba vietu atbilstoši tehnoloģiskajam procesam.

8. Spēja vadīt datorizētu kokapstrādes iekārtu darbību, nodrošināt tās pārraudzību un veikt ikdienas tehnisko apkopi.

9. Spēja izvēlēties un uzstādīt darba uzdevumam atbilstošas nepieciešamās palīgierīces un aizsargierīces.

10. Spēja izvēlēties atbilstošus mērinstrumentus un citus tehniskos līdzekļus kontrolmērījumu veikšanai.

11. Spēja lasīt kokapstrādājumu rasējumus un tehnisko dokumentāciju.

12. Spēja pastāvīgi novērtēt datorizētu kokapstrādes iekārtu palīgierīču, aizsargierīču un griezējinstrumentu tehnisko stāvokli un nolietojumu.

13. Spēja izmantot datubāzes, tehnisko dokumentāciju un citus informācijas avotus un iepazīties ar jaunākajām tehnoloģijām, instrumentiem un specializēto kokapstrādes programmu nodrošinājumiem.

14. Spēja izprast un ievērot darba aizsardzības prasības, veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai, izvēlēties un lietot piemērotu darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus, atpazīt un atbilstoši reaģēt uz drošības signāliem un zīmēm.

15. Spēja ievērot ugunsdrošības un vides aizsardzības prasības.

16. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

17. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

18. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

19. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

20. Spēja ievērot darba tiesiskās attiecības.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Atšķirt koku sugas, kokmateriālu veidus un koka plātņu materiālus, noteikt to lietošanas iespējas.

2. Noteikt koksnes izejmateriālu atbilstību darba uzdevuma veikšanai.
3. Izvērtēt koksnes materiālu kvalitātes atbilstību apstrādei ar datorizētām kokapstrādes iekārtām.
4. Noteikt pasūtījuma izpildei nepieciešamo koksnes izejmateriāla daudzumu un darba apjomu.
5. Novērtēt datorizētu kokapstrādes iekārtu tehnisko stāvokli.
6. Izmantot datorizētas kokapstrādes iekārtas.
7. Salīdzināt esošos un nepieciešamos datorizētu kokapstrādes iekārtu iestatījumus.
8. Lietot šablonus darbā ar datorizētām kokapstrādes iekārtām.
9. Izvēlēties un lietot mērinstrumentus datorizētu kokapstrādes iekārtu griezējinstrumentu kontrolmērījumu veikšanai.
10. Veikt korekcijas datorizētu kokapstrādes iekārtu vadības programmā atbilstoši produkcijas kontroles mērījumiem.
11. Izvēlēties, uzstādīt un izmantot atbilstošus kokapstrādes iekārtu griezējinstrumentus.
12. Lietot datorizētu kokapstrādes iekārtu specializētās programmas.
13. Lasīt kokapstrādes tehnoloģiskā procesa programmu, kokizstrādājumu rasējumus un tehnisko dokumentāciju.
14. Veikt saražotās produkcijas uzskaiti un noformēt dokumentāciju.
15. Uztvert, izprast un pielietot datorizētu kokapstrādes iekārtu skaņas, vizuālos un tekstveida signālus – paziņojumus.
16. Veikt koksnes un koksnes plātņu materiālu mehānisko apstrādi ar datorizētām kokapstrādes iekārtām.
17. Novērtēt kokapstrādes iekārtu, palīgierīču un aizsargierīču tehnisko stāvokli.
18. Ievērot darba aizsardzības prasības.

19. Ievērot vides aizsardzības prasības.
20. Sniegt pirmo palīdzību.
21. Strādāt kolektīvā, ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas principus.
22. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
23. Pārvaldīt valsts valodu.
24. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.
25. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
26. Ievērot darba tiesisko attiecību prasības.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. elektrotehnikas pamati;
 - 1.2. saskarsmes pamati;
 - 1.3. ergonomika;
 - 1.4. mehatronika.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. kokapstrādes tehniskie apzīmējumi;
 - 2.2. kokizstrādājumu rasējumi;
 - 2.3. koku sugas;
 - 2.4. kokapstrādes izejmateriālu veidi, to īpašības un apzīmējumi;
 - 2.5. matemātikas pamati;
 - 2.6. tehniskā dokumentācija;
 - 2.7. kokapstrādes tehnoloģiskais process;
 - 2.8. koksnes griezējinstrumentu un atslēdznieka instrumentu lietošanas veidi un iespējas;
 - 2.9. ar datorizētām kokapstrādes iekārtām saistīto tehnoloģisko ierīču darbība;
 - 2.10. CAD datorizētā rasēšana;
 - 2.11. fizikas pamati;
 - 2.12. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. tehniskā mērīšana kokapstrādes nozarē;
- 3.2. koksnes apstrādes pamati;
- 3.3. kokapstrādes iekārtu uzbūve un darbības principi;
- 3.4. specializētās kokapstrādes programmvadības darbība;
- 3.5. koksnes uzbūve un vainas;
- 3.6. koksnes sagataves bāzes virsmu noteikšana un uzstādīšanas veidi;
- 3.7. informācijas tehnoloģijas;
- 3.8. darba vietas uzkopšanas paņēmieni un secība;
- 3.9. darba aizsardzība (individuālie aizsardzības līdzekļi, drošības zīmes un signāli);
- 3.10. ugunsdrošības noteikumi (rīcība ugunsgrēka gadījumā);
- 3.11. elektrodrošības noteikumi;
- 3.12. pirmā palīdzība;
- 3.13. vides aizsardzība;
- 3.14. profesionālās un vispārējās ētikas principi;
- 3.15. darba tiesiskās attiecības;
- 3.16. valsts valoda;
- 3.17. viena svešvaloda saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Darba drošības noteikumu ievērošana.	1.1. pārbaudīt datorizētu kokapstrādes iekārtu atbilstību darba drošības prasībām; 1.2. izmantot piemērotu darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus; 1.3. ievērot drošības signālus un zīmes; 1.4. ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus; 1.5. ievērot vides aizsardzības prasības.
2. Iepazīšanās ar darba uzdevumu un tehnisko dokumentāciju.	2.1. iepazīties ar rasējumu; 2.2. iepazīties ar tehnoloģisko karti; 2.3. noteikt darba uzdevuma veikšanai nepieciešamos griezējinstrumentus; 2.4. noteikt darba uzdevuma veikšanai nepieciešamos iestatījumus iekārtas vadības programmā; 2.5. noteikt izejmateriālu atbilstību dokumentācijai un turpmākai apstrādei.
3. Datorizētu kokapstrādes iekārtu pārbaudīšana un sagatavošana darbam.	3.1. pārbaudīt datorizētu kokapstrādes iekārtu atbilstību darba uzsākšanai; 3.2. uzstādīt un iestatīt aizsargierīces un palīgierīces; 3.3. pārbaudīt griezējinstrumentu uzstādījumus un to nolietojumu; 3.4. veikt datorizētu kokapstrādes iekārtu griezējinstrumentu iestatīšanu; 3.5. pārbaudīt iekārtas programmas gatavību darbam vai tās kļūdu paziņojumus; 3.6. novērtēt darbam paredzētos izejmateriālus; 3.7. sagatavot darba vietu.
4. Datorizētu kokapstrādes iekārtu vadīšana.	4.1. noteikt un veikt datorizētu kokapstrādes iekārtu programmu iestatījumu, apstrādes režīmu maiņu; 4.2. vadīt izejmateriālu mehāniskas apstrādes procesu un nodrošinot to apkalpošanu; 4.3. pārraudzīt datorizētu kokapstrādes iekārtu darbību; 4.4. sekot palīgierīču, aizsargierīču un citu tehnoloģisko aprīkojumu darbībai mehāniskās apstrādes procesa laikā; 4.5. veikt saražotās produkcijas uzskaiti.

5. Produkcijas kontrolmērījumu veikšana un konstatēto neatbilstību novēršana.	5.1. veikt kontroldetaļas izgatavošanu; 5.2. izvēlēties mērinstrumentus un citus tehniskos līdzekļus kontrolmērījumu veikšanai; 5.3. veikt detaļas regulāru pārbaudi atbilstoši rasējumam un tehniskai dokumentācijai; 5.4. veikt kontrolmērījumu uzskaiti un reģistrāciju; 5.5. koriģēt kokapstrādes iekārtu uzstādījumus, lai novērstu kontrolmērījumu laikā konstatēto neatbilstību; 5.6. informēt par konstatētajām patstāvīgi nenovēršamajām neatbilstībām.
6. Datorizētu kokapstrādes iekārtu apkalpošana un uzturēšana.	6.1. uzturēt datorizētu kokapstrādes iekārtu tīrību un darba kārtību; 6.2. pamanīt un ziņot par tehniskiem un vai programnodrošinājuma bojājumiem atbildīgajai personai; 6.3. sekot līdzī griezējinstrumentu nolietojumam un tehniskajam stāvoklim; 6.4. sekot līdzī palīgierīču un aizsargierīču tehniskajam stāvoklim.
7. Kvalifikācijas pilnveidošana.	7.1. iepazīties ar jaunākajiem instrumentiem un palīgierīcēm; 7.2. iepazīties ar jaunākajām tehnoloģijām koksnes un koksnes materiālu apstrādē; 7.3. pilnveidot profesionālās zināšanas un prasmes; 7.4. pilnveidot zināšanas par jaunākām kokapstrādes programmām; 7.5. lietot profesionālo terminoloģiju.

Datorizētu kokapstrādes iekārtu operatora profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Harijs Ziemeļis –	eksperts, SIA "Anima libra", brigadieris;
Māris Mārcēns –	eksperts, SIA "Attēls R", tehnologs;
Uvis Dūdiņš –	eksperts, AS "Latvijas Finieris", finierkluču iepirkumu speciālists;
Anita Slavika –	eksperte, RSEZ SIA "VEREMS", maiņas vadītāja;
Aigars Stiuka –	eksperts, RSEZ SIA "VEREMS", maiņas vadītājs;
Valdis Janovs –	moderators, SIA "Biznesa augstskola Turība", lektors;
Zane Driņķe –	moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", lektore.

Datorizētu kokapstrādes iekārtu operatora profesijas standarta eksperti:

Jānis Ciems –	AS "Latvijas Finieris", valdes loceklis;
Andris Plezers –	asociācija "Latvijas Mēbeles", valdes loceklis-izpilddirektors;
Jānis Mārciņš –	biedrība "Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācija", izpilddirektors;
Māris Avotiņš –	SIA "Zemgales tehnoloģiskais centrs", valdes loceklis.